

Stedin wil miljoenen van provincies voor zwaarder stroomnet

Trouw 09 05 23 p1

Frank Straver
en Dirk Waterval
redactie duurzaamheid&economie

Zeeland, Utrecht en Zuid-Holland moeten snel gaan meebetalen aan het leggen van dikke stroomkabels in hun eigen regio. Stedin, de energietransporteur in deze provincies, roept de nieuw te vormen colleges in een brandbrief op om miljoenen euro's in het netwerkbedrijf te pompen.

In ruil voor een investering zouden de provincies een klein aandeel verwerven in Stedin, nu eigendom van 42 gemeenten.

De nood aan geld bij Stedin is urgent, nu de omslag van gas en olie naar (groene) stroom in versneld tempo doorzet, mede als gevolg van de Oekraïne-oorlog. Warmtepompen, e-auto's en zonnepanelen zijn in opmars, terwijl het elektriciteitsnet dichtslibt. Om de ergste problemen bij Stedin het hoofd te bieden beloofde het Rijk al toe te treden als aandeelhouder, met een inleg van 500 miljoen euro.

Klemmend beroep

Financieel topman Danny Benima van Stedin doet in een brief, die is afgeleverd aan de formatietafels, een klemmend beroep op de provincies om dat voorbeeld te volgen. De machtswisseling na de verkiezingen biedt daartoe openingen, hoopt hij. Komen de provincies niet met geld, dan is dat volgens Benima niet zonder gevolgen. "Uiteindelijk wordt bij het uitblijven van nieuw kapitaal de energietransitie in provincies en gemeenten vertraagd, waardoor inwoners en bedrijven geraakt worden." Huizen en bedrijven kunnen dan niet van het gas af, auto's kunnen niet aan de laadpaal en het stroomnet kan wind- en zonnestroom onvoldoende transporteren.

Of de smeekbede aan de provincies ze over de streep trekt is de vraag. Zelfs als er bereidheid is, kan Stedin geen riant financiële bijdrage verwachten van lagere overheden die belast zijn met dure ruimtelijke opgaven.

Ook de twee andere grote regionale netbeheerders, Enexis en Alliander, moeten miljarden gaan investeren voor de energietransitie, maar zij hebben vooralsnog genoeg geld in kas. Enexis en Alliander sturen ook brieven aan de provinciale onderhandelaren, maar in plaats van geld vragen zij om soepele procedu-

In het kort

In een brandbrief vraagt Stedin Zuid-Holland, Utrecht en Zeeland om vele miljoenen

Het elektriciteitsnetwerk moet dikkere stroomkabels krijgen

Als de nodige investeringen niet worden gedaan zullen duurzame projecten stilvallen

Het uitblijven van nieuw kapitaal vertraagt de energietransitie

financieel topman Stedin
Danny Benima

De financiële positie van Stedin is opvallend zwak, blijkt uit de jaarverslagen. De oorzaak lijkt tweeledig. Stedin kreeg relatief weinig geld mee toen Eneco het bedrijf in 2017 verplicht afstootte. Bovendien werkt Stedin in drukke, stedelijke regio's. Zompige grond verhoogt de kosten van werkzaamheden in het gebied van Stedin.

Lenen mag niet altijd

De netbeheerder kan, in tegenstelling tot sectorgenoten, de laatste jaren steeds minder dividend uitkeren. De gemeenten die Stedin bezitten accepteren dat. Zij zien dat het stroomnetwerk op de schop moet. Maar zelf zijn de gemeenten, waaronder grote steden als Rotter-

dam, machteloos om geld in te brengen. Volop geld lenen om dikke kabels te plaatsen gaat niet, levert geen rendement op. De energie-expert Paul Nillesen van advieskantoor PWC uit "In de praktijk ligt vast dat de solvabiliteit moet blijven, dus de balans van eigen vermogen en leningen moet kloppen."

Van de 8 miljard euro die Stedin tot 2030 zal investeren in de energietransitie is nog 700 miljoen euro nodig, waarvan 300 miljoen de komende paar jaar.

Tot zo'n tien jaar geleden werden de netbeheerders er prima op van. Maar omdat zowel de productie als de vraag naar groene stroom steeds hogere klimaatvriendelijke in een stroomversnelling 'drukken de investeringen zwaar op de balans', aldus Nillesen.

Tussenoplossingen

Duurzame projecten vallen vaak in het gebrek aan slagkracht stroomnet. Duurzame burgerprojecten worden een zogeheten negatieve bijdrage aan de balans van hun netbeheerder. André Jurjus van de koepelorganisatie Samen, eerder werkzaam bij Enexis, heet Nederland. "Dat is een uitdaging, want mensen komen niet pas in de slotfase achter."

Omdat het jaren, zo niet decennia, gaat duren tot alle knooppunten in het stroomnet vlotgetuurd zijn, kijken netbeheerders naar tussenoplossingen. Ga slimmer om met het bestaande netbeheerders.

Stedin begint experimenteren waarbij energiegebruikers financieel voordeel ontvangen op piekmomenten in wind- en zonnestroomproductie extra afnemen. Bijvoorbeeld door de stroom 's nachts, maar op een zonnige dag een wasje te draaien of de elektrische auto op te laden.

Burgers die duurzame projecten opzetten willen zelf ook nadeel ondervinden. Jurjus: "Zij ontkomen steeds vaker een lokale belasting waar de productie en afname van groene stroom heel direct aan elkaar worden gekoppeld."

Burgers die een dak vol met zonnepanelen leveren, krijgen eerst de energie aan de eigen zak. Wat overblijft verkopen zij aan een industrieterreintje pal naast de hoek.